

пацієнтів і в міжнародній партнерській організації «Лікарі без кордонів», які забезпечують допомогу пацієнтам в Польщі. Таким чином, на сьогоднішній день відбулись системні зрушення в доступі до протитуберкульозної допомоги в Польщі з акцентом на пацієнтоорієнтований підхід. В подоланні туберкульозу вкрай важливий регулярний прийом ліків та постійний моніторинг стану здоров'я, тому не варто ігнорувати відвідування лікаря під час перебування в іншій країні.

Закликаємо усіх людей, які хворіють на туберкульоз і були змушені покинути Україну, звертатися за медичною допомогою в Польщі. Лікування туберкульозу в цій країні - безоплатне.

Список використаних джерел:

1. Завальнюк О.Л. Аналіз наслідків і прогнозів пандемії Covid-19 / Актуальні питання сучасної біологічної науки та методики її викладання: збірник наукових праць звітної наукової конференції викладачів за 2021-2022 н.р. – Вінниця, 2022. – 109 с.- С.71-75.
2. Завальнюк О.Л. Вплив інфекційної захворюваності на стан здоров'я й демографічні показники населення України / Актуальні питання сучасної біологічної науки та методики її викладання: збірник наукових праць звітної наукової конференції викладачів за 2020 - 2021 н.р. - Вінниця, 2021.- С.96-101.
3. Завальнюк О.Л. Постковідні ускладнення – попередній огляд / Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук: основні наукові проблеми та перспективи дослідження / Збірник наукових праць ВДПУ;[відп.ред. С.В. Поливаний]. Вінниця, 2021. Вип.19 (24).- 88с. – С.14-16.

Кушнір В.І.,

студент III курсу, спеціальність 091 Біологія

Науковий керівник – к.с.-г.н., доц. Т.І. Рогач

ЗМІНА МОРФОГЕНЕЗУ В РОСЛИН БАКЛАЖАНУ ЗА ДІЇ РІСТСТИМУЛЯТОРІВ

Питання підвищення продуктивності рослинництва було актуальне завжди, і наш час не є виключенням. Щорічно кількість людей зростає, як і необхідність забезпечення кожного індивіда їжею. З економічної точки зору екстенсивний розвиток сільського господарства перестав бути ефективним, а в деяких випадках навіть можливим. Площі, виділені під аграрне виробництво, займають близько 70% загального земельного фонду. Тому важливим питанням є підвищення продуктивності в цій сфері народного господарства за рахунок методів, відмінних від простого збільшення площ.

Важливим стало дослідження впливу на культурні рослини різних модифікаторів росту та розвитку для підвищення їх продуктивності. Зокрема, А.К. Tiwari, D.K. Singh рекомендують застосовувати 2,4-D 5 ppm, алар 50 ppm, етефон 50 ppm та *a*-НОК 40 ppm для обробки насаджень томату з метою підвищення його урожайності на 33-71% [4, 5]. Під впливом стимуляторів росту гіберелової кислоти та 6-БАП відбувалися позитивні зміни у будові фотосинтетичного апарату листків картоплі, що призвело до підвищення врожайності культури на 39% і 33%, відповідно [2]. Morales-Payan J.P. вивчав ефективність застосування різних концентрацій гіберелової кислоти та часу обробки насаджень баклажану з метою отримання вищої урожайності даної культури в умовах Домініканської Республіки [3].

Баклажан – трав'яниста овочева рослина, яка належить до родини Пасльонові. Для людини представляють цінність його, як правило, фіолетові у стадії технічної зрілості плоди, які багаті на білки, вуглеводи та вітаміни, у зв'язку з чим широко використовуються в кулінарії.

Тому метою нашої роботи було з'ясувати вплив 6-бензиламінопурину, гіберелової та α -нафтилоцтової кислот на морфогенез рослин баклажану і визначити їх ефективність у підвищенні урожайності культури.

Дослідження впливу регуляторів росту α -нафтилоцтової кислоти (1-НОК), 6-бензиламінопурину (6-БАП) та гіберелової кислоти (ГК₃) на культурі баклажанів проводилися у вегетаційний період 2021 р. на полях фермерського господарства. Обробка баклажанів сорту Алмаз здійснювалася у фазу бутонізації 0,005%-ми розчинами зазначених рістрегуляторів. Під час дослідження було відібрано п'ять проб рослинного матеріалу з інтервалом в десять діб для визначення основних біометричних показників: висота та діаметр пагона, кількість листків та їх площа, яку визначали ваговим методом.

Було виявлено, що після використання усіх препаратів ріст рослин протягом перших двадцяти діб був більш інтенсивний, ніж у контрольному варіанті, однак на кінець досліджуваного періоду інтенсивність росту в них зменшилась. За дії 6-БАП у рослин також потовщувалися на 9,3% стебла порівняно із контрольними зразками.

Найістотніша різниця в кількості листків встановлена на тридцять добу після обробки баклажанів регуляторами росту. Однак на кінець дослідження у варіанті із гібереловою кислотою величина даного показника була близькою до контролю. Співвідношення середньої кількості листків до контрольного варіанта були наступними: 6-БАП 141,2%, 1-НОК 125,2% і ГК₃ 103,8%. В цей же період за дії рістрегуляторів зростала площа фотосинтезуючої поверхні листя. До максимальних змін призвела обробка рослин баклажану 0,005%-м розчином 6-бензиламінопурину за рахунок не лише більшої кількості листків, але і площі окремого листка. Покращення фотосинтетичної продуктивності рослин пов'язують із вмістом у листках зелених пігментів. В основу цього зв'язку покладено той факт, що енергетичною основою фотосинтезу є поглинання фотосинтетичними пігментами сонячної радіації, яка використовується для утворення органічних речовин [1].

В ході дослідження встановлено зростання вмісту суми хлорофілу α і хлорофілу b в листках дослідних баклажанів порівняно з контрольними. Так, максимальне зростання вмісту зелених пігментів встановлено у варіанті із застосуванням 6-БАП (48,2%), а мінімальне – за обробки 1-НОК (8,4%). Аналогічні закономірності встановлені і під час вивчення впливу стимуляторів росту на масу сухої речовини всієї рослини.

На кінець періоду досліджень на баклажанах, оброблених рістрегуляторами, формувалась більша кількість плодів з більшою масою, що призвело в подальшому до підвищення урожайності культури. За дії 6-бензиламінопурину урожайність рослин зросла на 27,3% порівняно з контролем, за дії гіберелової кислоти – на 20,4% і на 12,1% – під впливом 1-нафтилоцтової кислоти.